

DENET SİRKÜLER

İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik

AUDIT | TAX | ADVISORY

For the latest from BDO Turkey, follow us

Sirküler Tarihi : 28.04.2022
Sirküler No : 2022/038
Yayımlandığı Yer : LEBİB YALKIN DERGİSİ - MAYIS 2022 -
SAYI : 221

*Dr. Halit BAŞBUĞA
*Engin UZUNER

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited'in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş. bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağıının toplam gelirleri 2021 yılında 11,8 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 167'dan fazla ülkede bulunan 1.728 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dâhil dünya çapında 97.292 kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlarla ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

AKTİF İŞ GÜCÜ HİZMETLERİNE İLİŞKİN DEĞİŞİKLİKLER KURS VE PROGRAMLARIN GÜNCEL GELİŞMELER İŞİĞİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ¹

ÖZET

Aktif İş Gücü Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik², 08.04.2022 tarihinde resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu yönetmeliğin 63. Maddesiyle, Aktif İşgücü Hizmetleri Yönetmeliği³ de yürürlükten kaldırılmıştır. Yönetmeliğe ilişkin usul ve esasları düzenlemek üzere 2013/1 sayılı Aktif İşgücü Hizmetleri Genelgesi çıkarılmıştır. ⁴Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen işbaşı eğitim programları, mesleki eğitim kurslarına ilişkin yeni yönetmelikteki değişiklikler dikkate alınarak yapılan düzenlemeler makalenin konusunu oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aktif iş gücü hizmetleri, işbaşı eğitim programı, mesleki eğitim kursu.

¹ Dr. Halit BAŞBUĞA, E. SGK Denetmeni
Engin UZUNER, Hukukçu, İş ve Sosyal Güvenlik Uzmanı

² 08 Nisan 2022 tarih, 31803 sayılı R.G. yayımlanmıştır.

³ 12 Mart 2013 tarih, 28585 sayılı R.G. yayımlanmıştır.

⁴“Aktif İşgücü Hizmetleri Genelgesi”, İŞKUR, erişim, 13 Nisan 2022, https://media.iskur.gov.tr/16794/degisiklikler-islenmis-aktif-isgucu-hizmetleri-genelgesi-2013-1-1_22o6.pdf

1. GİRİŞ

Aktif işgücü politikaları, işgücü arzı politikaları olarak tanımlanan, işveren ve iş arayanları eşleştirmeyi, işgücü eğitimi kamu yararına çalışma, iş kurma ve istihdam kapsamında iş yaratma içeren politikaların tümü olarak tanımlanmaktadır.⁵ Bu bağlamda istihdamın korunması, işsizliğin azaltılması, özel politika gerektiği grupların iş gücüne kazandırılması Türkiye İş Kurumu tarafından yürütülecek mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları, bu çerçevede hazırlanan proje, program, kurs ve özel uygulamalara ilişkin usul ve esaslar, Aktif İş Gücü Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikle düzenlenmiştir. Söz konusu yönetmeliğin geçici 1.maddesinde, mülga yönetmeliğe kapsamında hazırlanan sözleşme, protokol, program ve projelerle ilgili işe ve işlemlerin uygulanmasına devam edileceği belirtilmiştir. Ayrıca haklarında yasaklılık uygulananlar yasaklılığa ilişkin durumları tamamlanıncaya kadar, yönetmelik kapsamındaki kurs ve programlardan yararlanamayacakları düzenlenmiştir. Yine yönetmelikteki kurs, proje ve programlara ilişkin usul ve esaslarını göstermek üzere Aktif İşgücü Hizmetleri Genelgesi çıkarılmıştır. Aktif İşgücü Hizmetleri Daire Başkanlığı tarafından yayımlanan İşbaşı Eğitim Programları Hakkındaki talimat yazısında, 06.04.2022 tarihi mesai bitimine kadar başlatılmayan işbaşı eğitim programları ve mesleki eğitim kurslarının başlatılmaması gerektiği belirtilmiştir.⁶

Yürürlüğe giren yeni yönetmelik, işbaşı eğitim programı, mesleki eğitim kurslarına ilişkin koşullarına ilişkin önemli değişiklikler getirmiştir. Bunlar işbaşı eğitim programı kapsamında; en az beş sigortalıya sahip olmak, nitelik gerektirmeyen mesleklerde program düzenlenmemesi, program kapsamında en az %70 istihdam taahhüdü verilmesi, 60 günden az olmamak kaydıyla program gününün en az 3 katı kadar istihdam sağlanması, 6 aylık döneme ilişkin toplam prim gün sayısının 180 güne bölünmesi suretiyle program kapsamındaki kontenjan sayısının belirlenmesi, kontenjanın %30' una kadar katılımcı talep edilebilmesi, program kapsamındaki aylık sigortalı sayısı toplam prim gün sayısının 30' a bölünmesi suretiyle hesaplanacağı, kontenjan kapsamındaki farkın %10' unu geçemeyeceği olarak özetlenebilir.

Mesleki eğitim kursları kapsamındaki önemli değişiklikler ise; kurslarda en az %70 istihdam taahhüdünün verilmesi gerektiği, işyerlerinin en az 5 sigortalıya sahip olması, düzenlenecek kurslarda kontenjana göre kursiyer sayılarının sigortalı sayısına göre değişiklik göstereceği, istihdam edilecek kişilerin 120 günden az olmamak üzere kurs gününün 3 katı kadar istihdam edileceği şeklinde sıralanabilir. Bu bağlamda işbaşı eğitim programları ile mesleki eğitim kursları kapsamı dahil olmak üzere yönetmeliğin getirdiği değişikliklerin uygulamada ortaya çıkaracağı hukuki ve idari sorunlar değerlendirilecektir.

⁵ Sinem Çapar Diriöz, İstihdamın Arttırılmasında Aktif İşgücü Politikalarının Rolü, Uzmanlık Tezi, Kalkınma Bakanlığı, 2012, s.23.

⁶ "İşbaşı Eğitim programları Hakkında", İŞKUR, erişim, 12 Nisan 2022, <https://www.proventus.com.tr/wp-content/uploads/2022/04/ISKUR-Yazi.jpg>

2. İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI

İŞKUR, katılımcıların istihdam düzeylerini artırmak amacıyla çeşitli eğitim programları düzenlemektedir. Bu kapsamdaki programlar; istihdama yönelik, çalışanlar için veya dezavantajlı gruplara yönelik mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları, girişimcilik eğitimi olarak gruplandırılabilir. İşbaşı eğitim programları, katılımcıların mesleki tecrübe elde etmeleri, teorik eğitim yanı sıra meslekteki uygulamayı da görmeleri ve çalışma ortamına uyum sağlamaları yönünden düzenlenmektedir.⁷

Yönetmeliğin üçüncü bölümünde, Kuruma kayıtlı işyerlerinde işsizlerin, teorik bilgileri uygulama yaparak pekiştirmelerini veya mesleki tecrübe kazanmalarını sağlamak amacıyla düzenlenen işbaşı eğitim programlarının usul ve esasları hüküm altına alınmıştır Aktif İş Gücü Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Yönetmelik kapsamında işbaşı eğitim programına ilişkin hükümler yer almaktadır. Bu bağlamda işbaşı eğitim programında yapılan düzenlemeler şöyledir;

- Katılımcılar veya katılımcı yerine istihdam edilen sigortalılar altmış günden az olmamak üzere fiili program gününün en az üç katı kadar süreyle istihdam edilecek,
- En az beş sigortalıya sahip işverenlerle, yüzde yetmiş (%70) istihdam taahhüdü verilmesi koşuluyla program düzenlenebilecek,
- Türk Meslekler Sözlüğünde nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda yer alan mesleklerde program düzenlenemeyecek,
- Kontenjan, işverene ait vergi numarası altında ve programın düzenleneceği ilde yer alan işyerleri için programın başlangıç ayından önceki on iki aylık dönem içerisinde yer almak koşuluyla son altı aya veya altı aylık döneme ilişkin toplam prim gün sayısının yüz seksene bölünmesi suretiyle hesaplanarak elde edilecek kontenjanın %30' una kadar katılımcı talep edilebilecek,
- Aylık sigortalı sayısı, toplam prim gün sayısının 30' a bölünmesi suretiyle yapılacak,
- Program başlangıcında hesaplanan katılımcı sayısı program devamındaki kontenjan ile karşılaştırılacak olup aradaki fark yüzde 10'dan fazla olamayacak,
- Program, günlük en az 5 en fazla 8 saat olmak üzere, haftalık 45 saatten ve haftada 6 günden, toplamda ise en fazla 240 fiili gün olarak düzenlenebilecek,
- Sektör, meslek veya işyeri bazında genel müdürlük tarafından değerlendirme yapılarak program süreleri sınırlandırılabilir,
- 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan kurum ve kuruluşlar ile belediyeler ve il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, bütçeden yardım alan kuruluşlar ile özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müessese ve işletmeleri ve sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait olan diğer ortaklıklara ait işverenler program düzenlenemeyecektir.

⁷ Menekşe Şahin, Mustafa Nal ve Fatih Kaya, Aktif İşgücü Piyasası Politikaları İşsizliği Nasıl Etkiliyor? İŞKUR eleştirme Hizmeti Etki Analizi, Sosyal Güvenlik Dergisi, 9/1 (2019), s.165.

3. MESLEKİ EĞİTİM KURSLARI

Aktif işgücü piyasası politikaları içerisinde mesleki eğitim kursları, en önemli programların başında gelmektedir. Söz konusu kurslar, işgücü piyasalarından ayrılmış olanlar veyahut piyasaya ilk kez girecek olanların ya da piyasadan çıkma riski bulunanların, işgücü piyasasına tekrar girişlerini kolaylaştırmaktadır. İşsiz veya işsiz kalma riski altındaki kişilere yeni beceriler kazandırmada, beceri düzeylerini yükseltmede mesleki eğitim kursları yardımcı olmaktadır. Türkiye’ de bu programları düzenleme görevini de İŞKUR üstlenmektedir.⁸

Yönetmeliği 4/1-s. maddesinde Mesleki Eğitim Kursları, herhangi bir mesleği olmayan, mesleği olmakla birlikte mesleğinde iş bulamayan, mesleğini değiştirmek isteyen veya mesleğinde yeterli olmayan kişilerin niteliklerini geliştirerek istihdam edilebilirliklerini artırmak amacıyla düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimleri şeklinde tanımlanmaktadır. Meslekte kurs açılabilmesi için, yıllık eğitim planında yer alması dahi, öncelikle o meslekte işgücü piyasasından veya işverenlerden işgücü talebinin olması zorunludur. Aktif İşgücü Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Yönetmelik kapsamında mesleki eğitim kurslarıyla ilgili önemli düzenlemeler yer almaktadır. Bu kapsamda yapılan değişiklikler aşağıdaki şekilde özetlenmiştir;

- Tüm kurslar Genel Müdürlükten uygunluk onayı alındıktan sonra başlatılacak,
- MEB’e bağlı resmi ve özel öğretim kurumları, üniversiteler, özel sektör işyerleri, kuruluş amaçları doğrultusunda olmak şartıyla; kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, işçi, işveren, esnaf sendikaları, özel kanunla kurulan banka ve kuruluşları ve bunlara bağlı işyerleri ile iktisadi işletmeleri bulunan dernek ve vakıflar ile kurs düzenlenebilecek,
- Özel sektör işyerlerinin en az 5 sigortalıya sahip olmaları durumunda kurslar, en az %70 istihdam taahhüdü vermek koşuluyla düzenlenebilecek,
- Kurslarda zaruri gideri ve sigorta prim gideri ile eğitici giderleri karşılanacak,
- Özel sektör işyerleri ile düzenlenecek kurslarda kontenjan uygulanacak ve kursa katılabilecek kursiyer sayısı, sigortalı sayısı 5-9 arasında olan işyerlerinde en az fazla 12, 10-49 arasında en fazla 24, 50 ve daha fazla olan işyerlerinde %50’ sinden fazla olamayacak,
- Kursiyerler veya yerlerine istihdam edilecek kişiler, 120 günden az olmamak üzere en az fiili kurs günününün 3 katı kadar süre ile istihdam edilecek,
- İstihdam yükümlülüğünün fiili kurs süresinin en fazla 4 katı kadar sürede tamamlanması gerekmekte olup, süresi 120 günden az olan kurslar için ise bu süre 480 gün olarak uygulanacaktır.

⁸ Mustafa Şen, Aktif İşgücü Piyasası Politikaları Kapsamında Türkiye’ de Mesleki Eğitim Kurslarının Analizi, Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi, 2/1 (2016), s.68.

4. YÖNETMELİK KAPSAMINDA YAPILAN DİĞER DÜZENLEMELER

İşbaşı eğitim programları ile mesleki eğitim kursları haricinde yönetmelik kapsamında daha önce bir kurs veya programa katılanlar için kurs ve/veya programlar (çalışanların mesleki eğitimi hariç) arasında 9 ay bekleme süresi bulunacaktır. Özel sektör işyerleri ile aynı ayda düzenlenecek kurs veya programa katılacak toplam kişi sayısı, hesaplanan sigortalı sayısının aritmetik ortalamasının %50' sinden fazla olamayacaktır. Bu kapsamda iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almamış olanlara en az temel düzeyde iş sağlığı ve güvenliği eğitimi verilmesi sağlanacaktır.

Özel sektör işyerlerinin, mesleki eğitim kurslarından ve işbaşı eğitim programlarından yeniden yararlanabilmeleri için en son tamamlanan kurs veya programa ilişkin olarak hesaplanan sigortalı sayısının, kurs veya programın başlayacağı aydan önceki son bir yıl içerisinde düzenlenen kurslara ilişkin istihdam yükümlülüğü kapsamında yer alan kişi sayısı kadar artmış olması gerekecektir. Mesleki eğitim kursundan veya işbaşı eğitim programından bir kişi en fazla ikişer kere yararlanabilecektir. Kişilerin kurs ve programlardan toplam yararlanma sayısı ise üçü geçemeyecektir.

5. SONUÇ

Aktif İşgücü Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin yönetmelik 8 Nisan 2022 tarihinde resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmeliğin 63. Maddesi ile Aktif İşgücü Hizmetleri Yönetmeliği de yürürlükten kaldırıldı. Ancak mevcut durumdaki program, proje, sözleşme ve protokollerin halen eski yönetmelik hükümlerine tabi olmasına ilişkin geçiş hükümleri de düzenlenmiştir. Yeni yayımlanan yönetmelik hükümlerinin yayım tarihinde yürürlüğe girdiği de dikkate alındığında, bu tarihten itibaren yapılacak mesleki eğitim kursları ve işbaşı eğitim programlarının yeni yönetmelik hükümlerine tabi olacağı ve hazırlanacak sözleşme, protokol ve projelerin de bu kapsamda düzenlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

İşbaşı eğitim programları ile mesleki eğitim kurslarında uyulması gereken usul ve esaslar yönetmelikte detaylı olarak anlatılmıştır. Şartları sağlayan işverenlerin gerekli iş ve işlemleri yönetmelik kapsamında yürütülmesi gerekmektedir. Kurs ve programlardan yararlanacak özel işverenlerin en az 5 sigortalıya sahip olması, en az %70 oranında istihdam taahhüdü verilmeleri gerekmektedir. İşbaşı eğitim programlarında 60 günden, mesleki eğitim kurslarında ise 120 günden az olmamak kaydıyla katılımcı veya kursiyerler fiili program gününün en az üç katı kadar süreyle istihdam edilebilecektir. Ayrıca mesleki eğitim kursundan veya işbaşı eğitim programından bir kişi en fazla ikişer kere yararlanabilecektir.

KAYNAKÇA

- 1- Çapar Diriöz Sinem. “İstihdamın Arttırılmasında Aktif İşgücü Politikalarının Rolü”. Uzmanlık Tezi, Kalkınma Bakanlığı, (2012).
- 2- Şahin Menekşe, Mustafa Nal ve Fatih Kaya. “Aktif İşgücü Piyasası Politikaları İşsizliği Nasıl Etkiliyor? İŞKUR eleştirme Hizmeti Etki Analizi”. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 9/1 (2019), 161-176.
- 3- Şen Mustafa. “Aktif İşgücü Piyasası Politikaları Kapsamında Türkiye’ de Mesleki Eğitim Kurslarının Analizi”. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, 2/1 (2016), 67-89.
- 4- Aktif İşgücü Hizmetleri Yönetmeliği (2013). T.C. Resmi Gazete, 28585, 12.03.2013.
- 5- Aktif İş Gücü Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik (2022). T.C. Resmi Gazete, 31803, 08.04.2022.
- 6- İŞKUR. “İşbaşı Eğitim Programları Hakkında”. Erişim 12 Nisan 2022. <https://www.proventus.com.tr/wp-content/uploads/2022/04/ISKUR-Yazi.jpg>
- 7- İŞKUR. “Aktif İşgücü Hizmetleri Genelgesi”. Erişim 13 Nisan 2022. https://media.iskur.gov.tr/16794/degisiklikler-islenmis-aktif-igucu-hizmetleri-genelgesi-2013-1-1_22o6.pdf